

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра економіки, права та управління бізнесом

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня магістра
зі спеціальності «076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»
за магістерською програмою професійного спрямування
«Економіка, планування та управління бізнесом»
на тему: «**Економічне обґрунтування диверсифікації діяльності**
підприємства (на прикладі ПП «N»)»

Виконавець:

студентка 65 групи ФЕУП

Вайнагій Єлизавета Олександрівна _____
(підпис)

Науковий керівник:

к.е.н., доцент

Клевцевич Наталія Анатоліївна _____
(підпис)

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Однією з основних ознак розвитку сучасного господарства є процес глобалізації, який впливає на систему міждержавних відносин. Завдяки глобалізації посилюються зв'язки між країнами, що підвищує товарообіг як на внутрішньому, так і на зовнішньому ринках перевезень.

Сьогодні Україна знаходиться у важкому економіко-політичному становищі, що негативно впливає на основні макроекономічні показники та вимагає пошуку шляхів виходу із кризи, в тому числі за рахунок розвитку транспортно-логістичної сфери. Завдяки геостратегічному розташуванню Україна може бути своєрідним «мостом» для транзитних перевезень між Європою, Азією та Близьким Сходом, але через недостатню розвиненість транспортно-логістичної інфраструктури ефективність та продуктивність використання географічних переваг є низькою.

Формування транспортно-логістичних схем сприяє інтеграції постачання, виробництва та збуту, прискоренню руху матеріальних потоків, зменшенню логістичних витрат. Тому на сьогодні питання розвитку транспортно-логістичного бізнесу в Україні залишається актуальним.

Сьогодні ринок логістики України знаходиться на етапі стабілізації. Він стає більш цивілізованим, відкритим і професійним. Компанії-учасники зацікавлені в розвитку свого бізнесу і бізнесу клієнта, сміливо йдуть на впровадження інноваційних рішень та ІТ продуктів, шукають нові методи оптимізації витрат на логістику. З'являються нові вузькоспеціалізовані напрями в логістиці.

Український бізнес оцінив роль логістики. Бажаючи оптимізувати відповідні витрати бізнесу, підвищити рівень лояльності клієнтів, отримати стратегічні переваги над конкурентами, управлінці все частіше вдаються до підвищення ефективності логістики по всьому ланцюгу поставок. Саме тому виникає так багато пропозицій на ринку по допоміжним послугам, які не тільки спрощують процес поставки, але роблять його більш безпечним і перевіреним.

Розвивається напрямок консалтингу, який дає багато додаткових можливостей для розвитку українського бізнесу завдяки імпорту. Але дуже важливо відстежувати тенденції, фактори впливу як на логістичну сферу, так і на попит на імпортні товари, щоб вірно наповнити бізнес портфель компанії і забезпечувати не тільки прибутковий функціонал, але так само консультувати підприємців і пропонувати кращі рішення по виниклих актуальних питань, пов'язані з логістикою і закупівлею товарів закордоном.

Метою роботи є дослідження теоретичних положень та здійснення розрахунків щодо обґрунтування доцільності диверсифікації послуг ПП «N».

Були проведені дослідження з визначення сутності сфер діяльності підприємства для забезпечення довгострокової ефективності його функціонування на ринку, забезпечення його розвитку на основі підвищення стійкості, ефективності діяльності, використання наявних стратегічних можливостей та укріплення конкурентних переваг.

Відповідно до мети дослідження поставлено наступні **завдання**:

- охарактеризувати бізнес-ідею з диверсифікації послуг на підприємстві;
- дослідити основні умови диверсифікації;
- обґрунтувати вибір виду диверсифікації на підприємстві;
- оцінити ситуацію на конкурентному ринку, а саме – надання консалтингових послуг в логістичній сфері діяльності;
- проаналізувати можливі ризики, пов'язані з його функціонуванням та надати рекомендації щодо їх уникнення чи мінімізації.

Питання розвитку сучасної концепції логістики та розгляд різних аспектів розширення цієї сфери завдяки консалтинговим послугам достатньо широко розглянуті в роботах Б.А. Анікіна, А.М. Гаджинського, Ю.М. Нерушої, Д.С. Миколаєвої, Т.З. Полянової, О.Д. Проценко, Т.А. Прокофьевой, О.М. Стерлігової, К.В., Д. Ватерса, Д. Стоку та ін.

Об'єктом дослідження є процес диверсифікації у ПП «Н».

Предметом є диверсифікація послуг підприємства.

Методи дослідження. З метою вирішення завдань дослідження було використано комплекс методів дослідження:

- 1) загальнонаукові методи – для вивчення теоретичних аспектів теми, визначення сутності певних категорій;
- 2) методи узагальнення та систематизації – для виявлення причин та проблем консалтингової та логістичної сфери;
- 3) економіко-статистичний аналіз – для проведення аналізу таблиць;
- 4) маркетинговий метод – при дослідженні ринку підприємства і складанні таблиці з SWOT-аналізом;
- 5) порівняльний метод – при дослідженні сучасних підходів до диверсифікації підприємства та управління його економічним розвитком;
- 6) розрахунково-аналітичний та структурно-динамічний методи – при визначенні проблем, тенденцій і перспектив розвитку досліджуваного підприємства;
- 7) табличний та графічний – для візуалізації результатів проведеного дослідження та висвітлення прогнозу;
- 8) метод експертних оцінок – при визначенні основних характеристик зовнішнього середовища підприємства.

Інформаційною базою являються законодавчі та нормативно-правові акти, що регулюють зазначену сферу, матеріали наукових конференцій та періодичних видань, звіти та аналітичні матеріали консалтингових та логістичних компаній, офіційні статистичні данні.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота магістра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (51 найменувань) та 5-тих додатків. Загальний обсяг роботи становить 85 сторінок. Основний зміст викладено на 72 сторінках. Робота містить 14 таблиць, 11 рисунків

Публікації та апробація результатів дослідження. За результатами проведених досліджень опублікована стаття. Вайнагій Є.О. Планування розподілу логістичних витрат на собівартість продукції / Н.А. Клевцевич, Є. О. Вайнагій// Науковий студентський вісник. Одеський національний економічний університет. Факультет економіки та управління підприємництвом. – 2019. – № 31.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі *«Теоретичні та методологічні аспекти диверсифікації підприємства»* розглянуто сутність та теоретичні основи диверсифікації діяльності та вплив на розвиток підприємства ПП «N».

У другому розділі *«Аналіз виробничо-господарської діяльності ПП «N»»* описується основна діяльність підприємства, проведена оцінка внутрішнього і зовнішнього середовища, виявлені сильні і слабкі сторони компанії, надана рекомендація щодо подальшого розвитку та поліпшення показників.

У третьому розділі *«Економічне обґрунтування проекту диверсифікації діяльності ПП «N»»* визначені основні стратегії розвитку та методи диверсифікації, інструменти щодо мінімізації ризиків, обґрунтовані перспективи розвитку в зв'язку з диверсифікацією діяльності підприємства.

ВИСНОВКИ

Проведене дослідження дозволило зробити висновки, основні з яких такі:

1. Стратегія диференціації ринку представляє собою конкурентну стратегію, спрямовану на формування нових потреб споживачів у нових товарах підприємства шляхом цілеспрямованих маркетингових заходів, особливо рекламних, зі створення певного іміджу товару. У запропонованому визначенні диверсифікацію розглядаємо з позиції процесу, який повинен бути структурованим і логічним та охоплювати найважливіші складові.

Загалом на здійснення диверсифікації впливають різноманітні чинники. Якщо не конкретизувати галузі, сфери діяльності суб'єктів господарювання, узагальнюємо чинники зовнішнього і внутрішнього середовищ, що спричиняють значний вплив на диверсифікацію діяльності підприємств. До чинників зовнішнього середовища відносимо споживачів, конкурентів, ринкові коливання, органи державного управління, законодавчо-нормативні акти, глобалізацію. До чинників внутрішнього середовища відносимо стратегічні, економічні, організаційно-управлінські, матеріально-технічні, соціальні, інвестиційно-інноваційні. В умовах сприятливого внутрішнього та зовнішнього середовищ вибір цієї стратегії на підприємствах передбачатиме активізування різних напрямків діяльності, розвиток інноваційної та інвестиційної діяльності тощо.

2. Для забезпечення ефективного розвитку диверсифікації на підприємствах необхідно враховувати такі її характерні особливості: еволюційність, структурованість, багатоаспектність, комплексність, цілеспрямованість, емереджентність, динамізм, синергійність, наявність зворотного зв'язку.

Для менеджерів інституційного, управлінського та технічного рівнів управління запропоновано положення щодо впровадження ефективних стратегій диверсифікації, побудованих на основі синтезу проектного, портфельного та ресурсного підходів за допомогою економіко-математичних інструментів, що дозволяє оптимізувати процес інноваційного розвитку підприємств в умовах обмеженості ресурсного забезпечення та мінливості їх макро- і мікросередовища.

3. Згідно з SWOT - аналізу підприємства «N», аналізуючи ці приведені позиції, можна зробити висновок, що дуже важливо збільшувати можливості компанії зі

сторони інших країн та можливості транспортування та спостерігати за відкликами клієнтів. Стежити за діями конкурентів, на зміни на ринках, як змінюються тарифи, індикативи на митниці та як компанії-конкуренти реагують на ці зміни, які інші напрямки розвиваються і як завдяки цьому можна зробити акцент на консалтингу. Також стежити за новинами інших країн та інформувати клієнтів, які планують звідти поставки.

4. Для ПП «N» було обрано концентричну диверсифікації, так як за останні роки, основною послугою стала саме інспекція готового товару перед відправкою авіа-лотом/морем, аніж супровід на ярмарках, тому було прийнято рішення удосконалити та розвинути портфель компанії, який забезпечує надійну закупівлю з інших країн.

5. Методи компенсації ризиків пов'язані зі створенням механізму страхування. Для їх ефективного використання необхідно використання стратегічного планування діяльності, прогнозування зовнішнього середовища, моніторинг соціально-економічного та нормативно-правового середовища, створення страхового фонду. Узгодження всього в договорах.

Щоб мінімізувати ризики, ПП «N» необхідно розподіляти відповідальність між учасниками проекту за якісний зв'язок та обслуговування клієнтів, орієнтуватись на різні соціальні групи споживачів та різні сегменти ринку, стратегічно планувати свою діяльність, займатись прогнозуванням зовнішнього середовища (поведінки партнерів, споживачів, конкурентів), поліпшення позицій страхового фонду в середині підприємства у разі виникнення кризових та непередбачуваних обставин.

АНОТАЦІЯ

Вайнагій Є.О., «Економічне обґрунтування диверсифікації діяльності підприємства (на прикладі ПП «N»))»

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра зі спеціальності «076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» за магістерською програмою професійного спрямування «Економіка, планування та управління бізнесом». –

Одеський національний економічний університет. – Одеса, 2019.

У роботі розглядаються теоретичні аспекти горизонтальної та концентричної диверсифікації логістичних та консалтингових послуг у ПП «N», розглянуто сучасний стан на ринку логістики та консалтингу в Україні.

Проаналізовано підприємницьку діяльність ПП «N» скрізь роки та по галузям діяльності, зроблено аналіз можливостей розвитку напрямків згідно попиту на сучасному ринку.

Запропоновано розширити асортимент консалтингових послуг, які надаються ПП «N» з метою закріпити позицію диверсифікацію зі сторони консалтингу.

Ключові слова: логістика, консалтинг, диверсифікація, горизонтальна диверсифікація, концентрична диверсифікація, розширення асортименту консалтингових послуг, ефективність проекту.

ANNOTATION

Vainahii E. A., «Economic substantiation of diversification of activity of the enterprise (on the example of PE «N») »,

Qualifying work for a master's degree in a specialty «076 «Entrepreneurship, trade and exchange activities» according to Master's Degree Program in professional studies «Economics, business planning and management». – Odesa National Economic University. – Odesa, 2019

Diploma thesis deals with theoretical aspects of horizontal and concentric diversification of logistics and consulting services in PE «N», the current state of the logistics and consulting market in Ukraine is considered.

The economic activity of PE «N» has been analyzed throughout the years by branches of activity, the analysis of possibilities of development of directions according to the demand in the modern market had been made.

It is proposed to expand the range of consulting services provided by PE "N" in order to consolidate the position of diversification for the consulting side.

Key words: logistics, consulting, diversification, horizontal diversification, concentric diversification, expansion of consulting services, project efficiency.